

Vojno redarstvena akcija „Oluja“ – sudske činjenice o žrtvama (kolovoz-rujan 1995.)

Žalbeno vijeće MKSJ je 16.11.2012. godine poništilo osuđujuću presudu generalima Anti Gotovini i Mladenu Markaču za zločine protiv čovječnosti i kršenje zakona i običaja ratovanja u vojnoj akciji „Oluja“, poduzetoj s legitimnim ciljem uspostavljanja kontrole na području Krajine i suvereniteta na cijeloj teritoriji Republike Hrvatske. Tom presudom, Žalbeno vijeće nije oslobodilo Republiku Hrvatsku obaveze da procesuiraju počinitelje čiji je identitet utvrdilo Raspravno vijeće, kao i da istraži i kazni počinitelje ratnih zločina koji nisu bili dio predmeta Tužitelj protiv Ante Gotovine i Mladena Markača.

Udruženja Srba iz Hrvatske, sa sjedištem u Srbiji, „Veritas“ i „Suza“ raspolažu podacima da je ubijeno 1.200 civila, i da posmrtni ostaci još 250 žrtava nisu otkriveni ili identificirani iako su masovne grobnice poznate.

Službeni izvori u Hrvatskoj navode da su na hrvatskoj strani poginula 204 vojnika i policajaca i da posmrtni ostatci dvoje još uvijek nisu nađeni.

Hrvatski helsinški odbor za ljudska prava je dokumentirao ubojstva 677 civila, a te podatke podržavaju i podaci *Documente* - centra za suočavanje s prošlošću i Fonda za humanitarno pravo.

Protjeklo vrijeme pokazuje da su izvršitelji ratnih zločina na slobodi.

Nema političke volje da se napravi regionalni popis žrtava 1991-2001. godine, za koji se zalaže civilno društvo i 580.000 građana postjugoslavenskih zemalja, potpisnika peticije za osnivanje REKOM-a.

Procesuiranje ratnih zločina je rezultiralo dvjema osuđujućim i dvjema oslobađajućim presudama.

U povodu godišnjice vojno redarstvene akcije „Oluja“, REKOM mreža pomirenja, Fond za humanitarno pravo, *Documenta* - centar za suočavanje s prošlošću i Inicijativa mladih za ljudska prava - Hrvatska, podsjećaju na sudski utvrđene činjenice o počinjenim zločinima, čiji počinitelji još uvijek nisu kažnjeni.

Činjenice koje uznemiravaju:

Dana 5. avgusta između 10:00 i 10:30 sati u selu Kovačić, grupa od dvadesetak uniformisanih ljudi otvorila je vatru sa udaljenosti od oko 20 metara na traktor s prikolicom koji je bio na čelu konvoja vozila. U traktoru je bilo otprilike 20 ljudi, uključujući žene i starije osobe, među njima i **Nikola Dragičević, Sava Čeko i Mile Dragičević**, koji je vozio traktor. Raspravno veće konstatuje da su ljudi u uniformama iz vatrenog oružja pogodili Nikolu Dragičevića i Savu Čeku i tako ih usmrtili. Raspravno veće konstatuje da su osobe koje su ubile Nikolu Dragičevića, Savu Čeku i Milu Dragičevića bile pripadnici 7. gardijske brigade HV.

Izvor: Presuda Raspravnog veća u predmetu Tužitelj protiv Ante Gotovine i Mladena Markača (IT-06-90-T)

Dana 5. avgusta u Golubiću dva ili tri naoružana muškarca u maskirnim uniformama s oznakama HVO i crvenim beretkama liscama su vezala ruke **Jovici Plavši** i odvela ga u smeru zaseoka Džepine. Raspravno veće konstatuje da su Jovicu Plavšu 5. avgusta u Golubiću iz vatrenog oružja ubila dva ili tri vojnika HVO, nedugo nakon što su ga odvela.

Izvor: Presuda Raspravnog veća u predmetu Tužitelj protiv Ante Gotovine i Mladena Markača (IT-06-90-T)

Jovan Dmitrović, star oko 60 godina, ubijen je hicima iz vatrenog oružja 5. avgusta u zaseoku Dmitrovići u Žagroviću, tokom žestoke pucnjave u tom zaseoku koja je trajala otprilike pola sata. Dokazi nadalje ukazuju da su **Stevo Dmitrović**, kojem je tada bilo otprilike 50 godina, i dva neidentifikovana muškarca, stara između 55 i 60 godina, ubijeni hicima iz vatrenog oružja u Žagroviću neutvrđenog dana pre 16. avgusta. Raspravnom veću nisu predloženi dovoljni pouzdani dokazi o okolnostima pod kojima su ta četvorica ljudi ubijena.

Izvor: Presuda Raspravnog veća u predmetu Tužitelj protiv Ante Gotovine i Mladena Markača (IT-06-90-T)

Dana 5. avgusta pripadnici HV ili Specijalne policije odveli su Ružicu Šarac, njenog muža Iliju, njihovu decu i Ilijinu majku u jednu kuću u Kovačiću ili u blizini Kovačića, gde je u jednoj prostoriji već bilo zatočeno najmanje deset ljudi. **Ilija Šarac** odveden je na sprat, a Ružici je rečeno da sačeka. Telo Ilije Šarca pronađeno je 11. avgusta na groblju u Kninu. Raspravno veće konstatuje da je Ilija Šarac ubijen između 5. i 11. avgusta 1995. Osobe koje su ga ubile bile su pripadnici hrvatskih vojnih snaga ili Specijalne policije.

Izvor: Presuda Raspravnog veća u predmetu Tužitelj protiv Ante Gotovine i Mladena Markača (IT-06-90-T)

Kod mosta u blizini baze UN-a u Kninu, 5. avgusta ili nedugo nakon tog datuma, jedan ili više pripadnika HV ili vojne policije ubili su **Živka Stojakova**, ispalivši u njega velik broj hitaca. On je, pre nego što je ubijen, povikao „Ne pucajte! UNCRO!“. Stojakov je nosio pozajmljenu kanadsku uniformu UN-a, ali je bio nenaoružan i imao je dokumente koji su potvrđivali njegov civilni status.

Izvor: Presuda Raspravnog veća u predmetu Tužitelj protiv Ante Gotovine, Ivana Čermaka i Mladena Markača (IT-06-90-T)

Mile i Ilija Milivojević su umrli od strelnih rana 6. avgusta u Kninu. Dokazi ukazuju na to da su tog dana tri osobe koje se navode kao hrvatski vojnici prisilile Iliju Milivojevića da utovaruje nameštaj iz svoje kuće u kamion. Međutim, Raspravnom veću nisu predloženi dokazi koji ukazuju na to da su te osobe ubile Milu i Iliju Milivojevića, niti dovoljni dokazi o tome ko je ubio žrtve i pod kojim okolnostima.

Izvor: Presuda Raspravnog veća u predmetu Tužitelj protiv Ante Gotovine i Mladena Markača (IT-06-90-T)

Dana 6. avgusta zapaljene su kuća i radionica **Save Đurića** u Đurićima, zaseoku sela Plavno, a u to vreme spaljeno je i otprilike 20 drugih kuća u zaseoku. Dva ili tri pripadnika hrvatskih vojnih snaga ili Specijalne policije ušli su u kuću Save Đurića i prisilili su njega, koji je bio invalid, i njegovu staru majku da izađu iz kuće. Jedan od pripadnika oružanih snaga zapovedio je drugima da Savu Đurića gurnu u zapaljenu radionicu pored kuće, što je jedan od njih i učinio, za Savom Đurićem zaključao vrata radionice, što je prouzrokovalo njegovu smrt.

Izvor: Presuda Raspravnog veća u predmetu Tužitelj protiv Ante Gotovine, Ivana Čermaka i Mladena Markača (IT-06-90-T)

Dana 5. avgusta u selu Žagrović, **Dmitra Rašua**, iz vatrenog oružja je ubio muškarac u uniformi kojeg je video svedok 69, nedugo nakon što su zamakli iza kuće. Raspravno veće konstatuje da je počinitelj bio pripadnik HV. Jedan ili više pripadnika HV koji su se 5. avgusta nalazili u Žagroviću iz vatrenog oružja ubili su **Iliju i Milicu Petko**. Telo **Đure Rašua** je 13. avgusta pronašla jedna meštanka Žgarovića na pragu kuće Đorđa Rašua, ali Raspravnom veću nisu predloženi dokazi o tačnom vremenu smrti Đure Rašua niti o njegovom kretanju 5. avgusta.

Izvor: Presuda Raspravnog veća u predmetu Tužitelj protiv Ante Gotovine, Ivana Čermaka i Mladena Markača (IT-06-90-T)

Oko 09:00 sati 6. avgusta, više hrvatskih vojnika izvelo je pet mlađih muškaraca – **Stevu Večerinu, Milu Gnjatovića, Stevana Baljka, Đuru Mačka i Momčila Tišmu** – iz podruma u selu Očestovo. Od njih petorice, četvorica su nosila neku vrstu vojne odeće. Nedugo zatim, pripadnici HV su pucali iz vatrenog oružja u ovih pet muškaraca i ubili ih.

Izvor: Presuda Raspravnog veća u predmetu Tužitelj protiv Ante Gotovine, Ivana Čermaka i Mladena Markača (IT-06-90-T)

Stana Popović i Mirko Popović ubijeni su vatrenim oružjem 7. avgusta u Mokrom Polju. Raspravno veće konstatuje da su Mirka Popovića i Stanu Popović iz vatrenog oružja ubili ili jedan od dva muškarca u uniformama koje je Jovan Popović 7. avgusta video pred samom kućom ili obojica. Raspravno veće konstatuje da su ti ljudi bili vojnici HV.

Izvor: Presuda Raspravnog veća u predmetu Tužitelj protiv Ante Gotovine, Ivana Čermaka i Mladena Markača (IT-06-90-T)

U jutarnjim satima 6. avgusta u Šarama, zaseoku sela Uzdolje, belim civilnim automobilom dovezla su se tri pripadnika HV naoružana automatskim puškama. Tamo su zatekli **Krstu Šaru**, koji je bio ispred svoje kuće zajedno s **Jandrijom Šarom, Stevom Berićem, Janjom Beriće, Milicom Šare, Đurđijom Beriće, Bosiljkom Beriće** i još jednom osobom, a svi ti ljudi bili su u civilnoj odeći. Jedan od tri naoružana pripadnika HV ugledao je svedokinju 67 i, udarivši je u ruku kundakom, zapovedio joj da se priključi ostalima. Naoružani muškarci su naredili ovoj grupi ljudi da krene prema asfaltiranom putu Knin-Drniš. Nakon nekog vremena, naišli su na **Miloša Ćosića**, kojem je jedan od pripadnika HV naredio da se priključi. Taj pripadnik HV je na kraju pucao na grupu iz automatske puške i tako usmrtio Milicu Šare, Stevu Berića, Janju Beriće, Đurđiju Beriće, Krstu Šaru, Miloša Ćosića i Jandriju Šaru, dok je svedokinja 67 bila ranjena, ali je uspela da pobegne u šumu i tako spase život.

Izvor: Presuda Raspravnog veća u predmetu Tužitelj protiv Ante Gotovine, Ivana Čermaka i Mladena Markača (IT-06-90-T)

Dana 6. avgusta oko 08:30 sati u selu Vrbnik dva pripadnika HV ušli su u dvorište Laze i Vesele Damjanić, ispalili tri hica u njihovu kuću, i **Lazu Damjanića**, rođenog 1933. ili 1934., izveli na ulicu i odveli. Raspravno veće konstatuje da su Lazu Damjanića iz vatrenog oružja ubila ta dva pripadnika HV.

Izvor: Presuda Raspravnog veća u predmetu Tužitelj protiv Ante Gotovine, Ivana Čermaka i Mladena Markača (IT-06-90-T)

Dana 6. avgusta oko 14:00 sati u Zarićima, zaseoku sela Orlić, pripadnici HV koji su došli tenkom, iz vatrenog oružja su ubili **Predraga Simića**. U trenutku kad je ubijen, Simić je nosilo civilnu odeću i bio je nenaoružan.

Izvor: Presuda Raspravnog veća u predmetu Tužitelj protiv Ante Gotovine, Ivana Čermaka i Mladena Markača (IT-06-90-T)

Dana 7. avgusta oko 13:00 sati uniformisane osobe su okupile u Oraovcu **Milana Ilića, Marka Ilića, Radu Bibića, Ružu Bibić i Stevu Ajdukovića**, koji su svi bili u civilnoj odeći. Naredili su im da idu za njima u smeru Gornjeg Lapca, istočno od Oraovca. Milan Ilić je uspeo da pobjegne, a Marka Ilića, Radu Bibića i Ružu Bibić, nedugo nakon što im je jedna osoba u sivozelenoj uniformi zapovedila da pešice krenu iz Oraovca, najmanje jedna od uniformisanih osoba koje su se nalazile u Oraovcu pogodila je iz vatrenog oružja i tako ih usmrtila. Raspravno veće konstatuje da su osoba ili osobe koje su ubile Marka Ilića, Radu Bibića, Ružu Bibić i Stevu Ajdukovića bile pripadnici Specijalne policije.

Izvor: Presuda Raspravnog veća u predmetu Tužitelj protiv Ante Gotovine, Ivana Čermaka i Mladena Markača (IT-06-90-T)

Dana 8. avgusta u Mizdrakovcu, zaseoku sela Strmica, jedan vojnik HV je iz vatrenog oružja ubio **Jovanku Mizdrak**, staru 50 godina, koja je stajala ispred kuće Mande Rodić. **Stevan Mizdrak**, Jovankin muž, ubijen je hicem iz vatrenog oružja u glavu 5. avgusta ili približno tog datuma, ali Raspravnom veću su predloženi nedovoljni dokazi o tome ko ga je i pod kojim okolnostima ubio.

Izvor: Presuda Raspravnog veća u predmetu Tužitelj protiv Ante Gotovine, Ivana Čermaka i Mladena Markača (IT-06-90-T)

Dokazi upućuju na to da su početkom avgusta osobe koje svedoci navode kao hrvatske vojnike ubile **Vladu Milanovića**, starog 50 godina, iz sela Zrmanja. Ne postoje dovoljni relevantni dokazi o tome ko ga je, gde i pod kojim okolnostima ubio.

Izvor: Presuda Raspravnog veća u predmetu Tužitelj protiv Ante Gotovine, Ivana Čermaka i Mladena Markača (IT-06-90-T)

Dokazi ukazuju na to da je **Vlade Sovilj** ubijen hicem iz vatrenog oružja u trup 8. avgusta ili približno tog datuma u opštini Gračac. Međutim, ne postoje dovoljni dokazi o tome ko ga je i u kojim okolnostima ubio.

Izvor: Presuda Raspravnog veća u predmetu Tužitelj protiv Ante Gotovine, Ivana Čermaka i Mladena Markača (IT-06-90-T)

Svedok Mile Sovilj, sin Vlade Sovilja, čuo je da su hrvatske snage 8. avgusta ili približno tog datuma ubile njegovog oca, kao i 13 drugih seljana, uglavnom starijih ljudi, koji su ostali u Kijanima. On je naveo imena sledećih osoba čije smrti nije bio očevidac: Mara Sovilj (stara otprilike 70 godina), Mira Sovilj (stara otprilike 45 godina), Radomir Sovilj (star otprilike 42 godine), **Danica Sovilj** (stara otprilike 60 godina), **Marija Jelača** (stara otprilike 75 godina), **Mileva Kolundžić** (stara otprilike 60 godina), **Dane Bolta** (star otprilike 75 godina), **Dušan**

Kesić (star otprilike 60 godina), **Sava Bolta**, **Branko Jelača**, **Milica Jelača**, **Ana Jelača** i **Smilja Jelača**.

Izvor: Presuda Raspravnog veća u predmetu Tužitelj protiv Ante Gotovine, Ivana Čermaka i Mladena Markača (IT-06-90-T)

Županijski sud u Rijeci je oglasio krivim opt. Rajka Kričkovića, tempore criminis pripadnik HV-a i osudio na deset godina zatvora za ratni zločin protiv civilnog stanovništva, ubojstvo brata i sestre **Radomira i Mire Sovilj** i njihove majke **Mare Sovilj** u Kijanima kod Gračaca. Prvostupanjski sud je nedvojbeno utvrdio da je djelo počinjeno najranije 10. kolovoza 1995. dok je optuženik bio pripadnik 1. voda 2. bojne 2. satnije. Presuda je potvrđena u ožujku 2021. Krunski svjedok u procesu je bio jedan muškarac koji je više puta na saslušanju i suočavanju u istrazi te na kraju i na suđenju rekao da mu je Rajko Kričković u više navrata kazao da je ubio Radomira i njegovu sestru Miru Sovilj, a njihovu majku zapalio u štali zajedno s kravama. Svjedok je naveo da mu je optuženi pričao da je prvo dvoje ubio automatskom puškom, kada su pokušali bježati, a on im vikao da stanu. Pobjegli su možda tristotinjak metara od kuće prema šumi kada im je pucao rafalno u leđa. Ključni svjedok je tvrdio da mu je Kričković to pričao pet-šest puta u njegovoj kući, a jednom prilikom i kada su prolazili kroz Kijane. Sud smatra da je krunsko svjedočenje potkrijepljeno, u dijelovima u kojima je to uopće moguće, i iskazima i svjedočenjima drugih ljudi u sudskom procesu. Primjerice, iskaz o pucanju u leđa potvrdilo je mišljenje liječnika, kao i optužbu krunskog svjedoka da je Kričković najstariju žrtvu, stariju ženu, zapalio s kućom.

Izvor: Presuda Županijskog suda u Rijeci, <https://documenta.hr/novosti/zlocin-u-kijanima/>

Ivica Petrić, pripadnik 2. satnije 2. bojne 15. domobranske pukovnije, sredinom avgusta u selu Zrmanja pucao je nekoliko puta u **Đurada Čanka** pogodivši ga, između ostalog, u grudi, usled čega je Čanak preminuo.

Izvor: Presuda Raspravnog veća u predmetu Tužitelj protiv Ante Gotovine, Ivana Čermaka i Mladena Markača (IT-06-90-T)

Neutvrđenog dana u prvoj polovini avgusta, u selu Rudele, **Željko Šunjerga**, pripadnik 1. satnije 2. bojne 15. gardijske brigade HV, ispalio je rafal iz automatske puške u **Mandu Tišmu** i tako je usmrtio.

Izvor: Presuda Raspravnog veća u predmetu Tužitelj protiv Ante Gotovine, Ivana Čermaka i Mladena Markača (IT-06-90-T)

Dana 12. avgusta u Mirkovićima, zaseoku sela Polača, dva ili tri vojnika HV prišli su Smiljani Mirković i **Đurđiji Mirković**, rođenoj 1925, i jedan od njih je, psujući dvema ženama majku srpsku, s udaljenosti od desetak metara iz vatrenog oružja pogodio Đurđiju i ubio je.

Izvor: Presuda Raspravnog veća u predmetu Tužitelj protiv Ante Gotovine, Ivana Čermaka i Mladena Markača (IT-06-90-T)

Dokazi ukazuju na to da su u večernjim satima 18. avgusta, nakon što je Mirko Ognjenović čuo nekog kako viče „Gdje je to devetero? Izlazite da vas pobijem!“, u njegovo dvorište u Kaknju, gde su se nalazili on i Radoslav Ognjenović, ušli Uroš Ognjenović i dva muškarca, od kojih je barem jedan imao automatsku pušku. Naoružani muškarci su ih nazivali četnicima i tukli. Mirko Ognjenović je od toga izgubio svest, a kada se nakon nekoliko sati povratio, u dvorištu Uroša Ognjenovića, udaljenom oko 200-250 metara od njegovog, pronašao je leševe **Uroša Ognjenovića** (rođenog 1926. ili 1928.) i **Uroša Šarića** (rođenog 1919. ili 1920.). Dokazi da je smrt Uroša Ognjenovića i Uroša Šarića nastupila usled strelnih rana ukazuju na to da su oni

ubijeni, ali Raspravnom veću nisu predočeni dovoljni dokazi na osnovu kojih bi bio moguć zaključak o identitetu ili pripadnosti počinitelja.

Izvor: Presuda Raspravnog veća u predmetu Tužitelj protiv Ante Gotovine, Ivana Čermaka i Mladena Markača (IT-06-90-T)

Dana 18. avgusta ili približno tog datuma u Oton Polju pripadnici hrvatskih vojnih snaga ubili su staricu **Martu Vujnović** hicima iz vatrenog oružja u glavu.

Izvor: Presuda Raspravnog veća u predmetu Tužitelj protiv Ante Gotovine, Ivana Čermaka i Mladena Markača (IT-06-90-T)

Pripadnici 15. domobranske pukovnije HV Nikola Rašić i Zvonimir Lasan-Zorobabel su 20. avgusta ušli u jednu kuću u Očestovu, a u tom trenutku je eksplodirala ručna bomba i obojicu ih ranila. Rašić je pomogao Lasan-Zorobabelu da izađe, a onda je u kuću bacio bombu, te pucao u **Savu Šolaju** koji se pojavio na prozoru, i ubio ga.

Izvor: Presuda Raspravnog veća u predmetu Tužitelj protiv Ante Gotovine, Ivana Čermaka i Mladena Markača (IT-06-90-T)

Dana 21. avgusta, dvojica naoružanih muškaraca u civilnoj odeći upala su u kuću **Mileta i Ljubice Stegnajić** u selu Stegnajići i zapretili im da će ih ubiti ako ne napuste kuću do sledećeg dana. Mile je odmah otišao, a Ljubica je ostala, jer nije bila dovoljno dobrog zdravlja da bi mogla poći s njim. Ljubica je sutradan pronađena mrtva u bunaru. Njena kecelja i cipele supronađeni uredno složeni kraj bunara, a njen štap vezan za zid bunara. Na njenom telu nije bilo strelnih rana. Ta činjenica, uzeta zajedno sa stanjem zatečenim na prostoru oko bunara, ne omogućuje zaključak da je Ljubica Stegnajić ubijena

Izvor: Presuda Raspravnog veća u predmetu Tužitelj protiv Ante Gotovine, Ivana Čermaka i Mladena Markača (IT-06-90-T)

Županijski sud u Splitu je utvrdio, a Vrhovni sud Republike Hrvatske potvrdio prvostupanjsku presudu kojom je utvrđeno da je 11. kolovoza 1995. godine u poslijepodnevnom satima u mjestu Prokljan, opt. Božo Bačelić kao zapovjednik voda zapovjedio ročnicima Anti Mamiću, Luki Vuki i Jurici Ravliću da se zajedno s njim odvezu vozilom „Renault 4“ do mjesta Prokljan, u koje su došli prije ostalih pripadnika 113. šibenske brigade HV-a. Došavši ispred kuće **obitelji Damjanić, ondje su zatekli Nikolu i Milicu**. Zapovjednik Bačelić je Jurici Ravliću naložio da puca u njih, no on je zapucao u zid kuće, a ne u oštećenike. Ravlić je potom začuo iza svojih leđa rafal koji je pokosio starce. Iza njega se nalazio Božo Bačelić pa je sud zaključio da je upravo on pucao u Damjaniće. Ante Mamić je u tom trenutku izašao iz kuće Damjanićevih, koju je pretraživao, a Luka Vuko se u tom trenutku nalazio u automobilu, jer se „zapetljao oko puške“ prilikom izlaska. Potom su ova trojica okrivljenika na mrtva tijela Damjanićevih naslagali daske, gume, grane i ribarske mreže i zapalili ih. Sud je također utvrdio da je Božo Bačelić, kao zapovjednik voda izviđačke satnije 113. šibenske brigade HV-a, krenuo u akciju pretraživanja oslobođenog područja, u koju je pozvao ročnike Mamića i Ravlića. Nakon što je u zaseoku Mandići pronašao **Vuka Mandića**, pripadnika vojske tzv. RSK, koji mu je predao pušku i predao se, odvezao ga je vozilom „Zastava 101“, u kojemu su bili i Mamić i Ravlić, do napuštene kuće na području Varivoda, koja se nalazila na cesti Đevrske-Kistanje, izveli ga iz vozila, Bačelić ga je postavio uza zid kuće i usmrtio hicima iz automatskog oružja. Vrhovni sud je povišio kaznu okrivljeniku na 7 godina zatvora.

Izvor: Presuda Županijskog suda u Splitu, <https://documenta.hr/novosti/zlocin-u-prokljanu-i-mandicima/>

Stevo Vujnović ubijen je neutvrđenog dana između početka avgusta i 22. avgusta u Oton Polju, a Stevina majka, koja se zvala **Marta ili Marija Vujnović**, ubijena u tom selu početkom avgusta. U zapisniku o obdukciji Steve Vujnovića navodi se da nije bilo moguće utvrditi uzrok smrti. Raspravnom veću nisu predloženi dovoljni dokazi o uzroku, datumu i drugim okolnostima smrti ovo dvoje ljudi.

Izvor: Presuda Raspravnog veća u predmetu Tužitelj protiv Ante Gotovine, Ivana Čermaka i Mladena Markača (IT-06-90-T)

Tela **Ilinke Ike Dondur**, stare oko 70 godina, i **Vere Dondur**, stare oko 50 godina, pronađena su 23. avgusta u Dondurima, zaseoku sela Žagrović. Predloženi sudskomedicinski dokazi ukazuju na to je smrt Ike Dondur nastupila usled strelne ozlede. Raspravnom veću nisu predloženi sudskomedicinski dokazi u vezi sa smrću Vere Dondur. Sud nije imao dovoljno dokaza na osnovu kojih bi mogao da donese zaključak o počiniteljima.

Izvor: Presuda Raspravnog veća u predmetu Tužitelj protiv Ante Gotovine, Ivana Čermaka i Mladena Markača (IT-06-90-T)

U Gruborima, zaseoku sela Plavno, 25. avgusta umrli su **Miloš Grubor** (star 80 godina), **Jovo Grubor** (star 65 godina), **Marija Grubor** (stara 89-90 godina), **Mika Grubor** (stara 53-54 godine) i **Đuro Karanović** (star između 41 i 44 godine). Raspravno veće konstatuje da je pet gore navedenih žrtava ubijeno iz vatrenog oružja, da je znatan broj kuća spaljen i da su životinje ubijene iz vatrenog oružja ili spaljene. Raspravno veće konstatuje da su 25. avgusta u Gruborima pripadnici ATJ Lučko Specijalne policije ubili pet gore navedenih žrtva, spalili kuće i ubili ili spalili životinje. U Gruborima, zaseoku sela Plavno, 25. avgusta umrli su **Miloš Grubor** (star 80 godina), **Jovo Grubor** (star 65 godina), **Marija Grubor** (stara 89-90 godina), **Mika Grubor** (stara 53-54 godine) i **Đuro Karanović** (star između 41 i 44 godine). Raspravno veće konstatuje da je pet gore navedenih žrtava ubijeno iz vatrenog oružja, da je znatan broj kuća spaljen i da su životinje ubijene iz vatrenog oružja ili spaljene. Raspravno veće konstatuje da su 25. avgusta u Gruborima pripadnici ATJ Lučko Specijalne policije ubili pet gore navedenih žrtva, spalili kuće i ubili ili spalili životinje.

Izvor: Presuda Raspravnog veća u predmetu Tužitelj protiv Ante Gotovine, Ivana Čermaka i Mladena Markača (IT-06-90-T)

Opt. Frano Drlja i Božo Krajina su i u ponovljenom postupku oslobođeni krivnje zbog nedostatka dokaza. Prvostupanjska presuda potvrđena je u rujnu 2019., a u obrazloženju presude Vrhovni sud Republike Hrvatske je naveo: „Utvrđena linija zapovijedanja ATJ Lučko, koju nedvojbeno čine zapovjednik i pomoćnik zapovjednika, propustila je poduzeti dužne radnje kako bi se pravodobno otkrili neposredni počinitelji. Njihove propuste treba promatrati u kontekstu svekolike pasivnosti i potpune nezainteresiranosti i drugih zapovjednika, pozicioniranih više i znatno više od zapovjednika ATJ Lučko. Umjesto učinkovitog otkrivanja odgovornih za ubojstva civila **Milice Grubor, Marije Grubor, Jove Grubora, Jovana Grubora, Miloša Grubora i Đure Karanovića**, samo zato što su bili Srbi, i paljenje kuća u zaselku Grubori, samo zato što u njemu žive Srbi, na djelu je bila sramotna konstrukcija o izmišljenom četničkom napadu i bešćutna ignorancija ratnog zločina protiv civila“.

Jedinica od 30-40 vojnika stigla je 25. kolovoza 1995. u Plavno, gdje se podijelila u četiri manje grupe pod vodstvom Stjepana Žunića, Bože Krajine, Branka Balunovića i Frane Drlje. Istoga se dana, većina preostalih mještana Grubora zaputila u zgradu Osnovne škole u Plavnom kako bi se prijavili UNPROFOR-u, dok je nekolicina, uglavnom starijih mještana, ostala u zaselku. Putem su uočili grupu vojnika koja se kretala selom, a ubrzo zatim, začuli su pucnjeve i uočili

kako gore kuće u njihovu zaseoku. Nekoliko njih odmah se zaputilo natrag u Grubore, gdje su na nekoliko različitih lokacija pronašli tijela usmrćenih srodnika, a većina je kuća bila u plamenu. Tom prilikom u Gruborima su ubijeni: **Miloš (Marka) Grubor**, r. 1915., ustrijeljen u obiteljskoj kući, tijelo pronađeno pored kreveta; **Marija Grubor**, r. 1905., spaljena u obiteljskoj kući; **Milica (Steve) Grubor**, r. 1944., ustrijeljena, tijelo pronađeno iza obiteljske kuće; **Jovo (Jovana) Grubor**, r. 1930., usmrćen uslijed nanešenih ubodno reznih rana, tijelo pronađeno iza obiteljske kuće; **Đuro (Luke) Karanović**, r. 1954., ustrijeljen iza jedne kuće u zaselku; **Jovan (Damjana) Grubor**, star 73 godine, nepoznata sudbina, pretpostavlja se da je njegovo tijelo izgorjelo u kući koja je također zapaljena.

Izvor: Presuda Vrhovnog suda Republike Hrvatske, <https://documenta.hr/novosti/zlocin-u-gruborima/>

Dana 27. avgusta u Gošiću, nedugo posle 16:00 sati, iz vatrenog oružja ubijeno je sedam ljudi: **Sava Borak, Grozdana Borak, Vasilj Borak, Kosa Borak, Marija Borak, Dušan Borak i Milka Borak**. Tih sedam ljudi je nosilo civilnu odeću i svi su bili rođeni između 1902. i 1940. godine. Dokazi ukazuju na to da su nedugo pre ubistva ovih ljudi u selo ušli beli civilni automobil i kamionet s plavom ceradom u kojem su se vozile osobe u maskirnim uniformama, i da su, ubrzo po njihovom dolasku, svedoci čuli pucnjavu. Međutim, Raspravnom veću nisu predloženi dovoljni dokazi o identitetu i pripadnosti počinitelja.

Izvor: Presuda Raspravnog veća u predmetu Tužitelj protiv Ante Gotovine, Ivana Čermaka i Mladena Markača (IT-06-90-T)

Dokazi ukazuju na to da su **Marija Berić (1930.), Radivoj Berić (1926.), Jovo Berić (1920.), Milka Berić (1924.), Marko Berić (1913.), Špiro Berić (1940.), Jovan Berić (1939.), Dušan Dukić (1937.) i Mirko Pokrajac (1911.)**, umrli 28. avgusta između 17:00 i 21:00 sat u Varivodama. Iako je tim MOCK u svom dopisu od 7. oktobra 1995. preneo informaciju da su se na leševima videle ubodne rane, Raspravno veće se na temelju ukupnih dokaza uverilo da je smrt žrtava nastupila usled strelnih rana. S obzirom na prisutnost strelnih rana, pucnjavu koju su čuli seljani i mrlje od krvi na okvirima vrata i u dvorištima, Raspravno veće se uverilo da je devet stanovnika sela Varivode ubijeno. Raspravnom veću nisu predloženi dovoljni dokazi o tome kojim oružanim snagama su počinitelji eventualno pripadali, pa stoga sud nije mogao doneti zaključke o identitetu ili pripadnosti počinitelja.

Izvor: Presuda Raspravnog veća u predmetu Tužitelj protiv Ante Gotovine, Ivana Čermaka i Mladena Markača (IT-06-90-T)

U selu Mala Polača, zaseoku Crnogorci, tri osobe koje se navode kao vojnici došle su 29. avgusta u kuću komšinice **Ilinke Crnogorac** kod koje je Ilinka bila u tom momentu i naredile joj da izađe iz kuće. Dokazi nadalje ukazuju na to da su komšinice Ilinke Crnogorac čule te osobe kako prete da će joj spaliti kuću. Nekoliko sati kasnije, Đurđija Crnogorac pronašla je Ilinku Crnogorac mrtvu, u lokvi krvi. Raspravno veće se uverilo da je smrt Ilinke Crnogorac nastupila usled strelnih ozleđa i da su je ubile osobe koje se navode kao vojnici, ali nije imalo dovoljno pouzdanih dokaza o tome kojim oružanim snagama su počinitelji eventualno pripadali.

Izvor: Presuda Raspravnog veća u predmetu Tužitelj protiv Ante Gotovine, Ivana Čermaka i Mladena Markača (IT-06-90-T)

Sava Babić umrla je od strelne rane glave neutvrđenog dana između 1. i 4. septembra u zaseoku Mokro Polje. Raspravno veće nije imalo dovoljno dokaza o tome ko ju je ubio.

Izvor: Presuda Raspravnog veća u predmetu Tužitelj protiv Ante Gotovine, Ivana Čermaka i Mladena Markača (IT-06-90-T)

Dokazi ukazuju na to da je **Milan Balić**, rođen 1919., preminuo usled jedne ili više strelnih rana trupa početkom ili sredinom septembra u Riđanama. Raspravnom veću nisu predloženi dovoljni pouzdani dokazi o tome ko ga je ubio.

Izvor: Presuda Raspravnog veća u predmetu Tužitelj protiv Ante Gotovine, Ivana Čermaka i Mladena Markača (IT-06-90-T)

Telo **Dušana Brkića**, rođenog 1926. godine, pronađeno je 15. septembra u selu Palanka, u stanju raspadanja. Iako dokazi ukazuju na to da je Dušan Brkić ubijen, ne postoje dovoljni dokazi o tome ko ga je, kada i u kojim okolnostima ubio.

Izvor: Presuda Raspravnog veća u predmetu Tužitelj protiv Ante Gotovine, Ivana Čermaka i Mladena Markača (IT-06-90-T)

Neutvrđenog dana između 18. i 24. septembra u Šarićima, zaseoku sela Kakanj, jedan ili više nepoznatih počinitelja iz vatrenog oružja pogodili su **Vojina Šarića**, rođenog 1911., u grudi i stomak i tako ga usmrtili. Predloženi dokazi ne ukazuju na identitet ili pripadnost počinitelja, te Raspravno veće nije moglo doneti zaključak o tome.

Izvor: Presuda Raspravnog veća u predmetu Tužitelj protiv Ante Gotovine, Ivana Čermaka i Mladena Markača (IT-06-90-T)

Dana 28. septembra u selu Kolarina, Mario Dukić, pripadnik 134. domobranske brigade Hrvatske vojske (HV), ispalio je dva hica u **Petra Botu**, od kojih ga je jedan pogodio u grudi i usmratio.

Izvor: Presuda Raspravnog veća u predmetu Tužitelj protiv Ante Gotovine, Ivana Čermaka i Mladena Markača (IT-06-90-T)

Dana 29. septembra u selo Zrmanja došlo je osam do deset naoružanih ljudi u vojnim uniformama, u dva bela oklopna automobila. Otprilike između 16:00 i 16:30 sati trojica od tih ljudi upala su u kuću Smiljke Marčetić, izvela njenog sina, **Milana Marčetića**. Raspravno vijeće konstatuje da su Milana Marčetića ubile te tri osobe u uniformama. Raspravno veće konstatuje da su oni bili pripadnici hrvatskih vojnih snaga ili Specijalne policije.

Izvor: Presuda Raspravnog veća u predmetu Tužitelj protiv Ante Gotovine, Ivana Čermaka i Mladena Markača (IT-06-90-T)

Oko 17:00 sati 29. septembra **Dušan Šuica** je razgovarao sa svojim susedima u jednoj kući u zaseoku Gudura u Zrmanji. Odatle je otišao oko 17:15 sati, nakon čega su ljudi koji su s njim prethodno razgovarali čuli pucnje. Raspravno veće konstatuje da je nekoliko minuta kasnije u kuću iz koje je Dušan Šuica upravo bio otišao došlo šest ljudi u uniformama i od seljana tražilo da im pokažu svoje hrvatske isprave. Prema izvedenim dokazima, ljudi u uniformama te seljane nisu ubili zato što im je jedan od njih pokazao iskaznicu HV i zato što je dvoje seljana bilo u rodu s jednim od uniformisanih ljudi. Raspravno veće konstatuje da je dva-tri dana kasnije u obližnjoj štali pronađen pocrneli leš Dušana Šuice, s osam strelnih rana i krvlju na prsima i čelu. Raspravno veće konstatuje da su Dušana Šuicu ubila ta šestorica ljudi u uniformama. Raspravno veće konstatuje da su oni bili pripadnici hrvatskih vojnih snaga ili Specijalne policije.

Izvor: Presuda Raspravnog veća u predmetu Tužitelj protiv Ante Gotovine, Ivana Čermaka i Mladena Markača (IT-06-90-T)